

QUAESTIO MEDICA AGITANDA IN MAJORIBUS SCHOLIS CELEBERRIMÆ ACADEMIÆ CADOMENSIS, AD CATHEDRÆ VACANTIS DISPUTATIONEM, A CLARISSIMIS DOMINIS DOM. DECANO ET PROFESSORIBUS REGIIS PROPOSITA, ET SORTÈ DUCTA

An in vino veritas?

ATRIBUS olim Darii custodibus disceptatum est, quodnam majoris esset ponderis apud hominum animos, vinum-ne, an Reges, mulieres-ne, an veritas? omnes veritati palmam communim suffragio decernunt. Id enim verò probat naturae lumen vel ipsi iudicibus malè moratis infertur. Hominis propria est veri inquisitio, atque investigatio. Veritas perpetua rationis comes, veritas nuda pingitur & simplex, veritate homines confociati cum Deo putandi sumus. Veritas collis civis est, inquit Olympiades, & sola fructu oritur Deorum, & crelo in hominum animos delabitur. Veritas cunctumque temporis est, nec conficitur unquam, nec juvenescit. Nulla res eam infirmare valet: eadem semper fati immota & inconcussa, licet tenebrosi vel veritatis aliquandiu lateat obducta. Non eam varia iunctivæ lites turpavit utquam, non inconstantibus fortunæ vices à proposito dimoverunt unquam. Si patronis quibusdam & defensoribus egere videatur, eos ipsos interioribus & tacitis conscientiae stimulis edocet, excitat, impellit: ut per ipsa se tueretur. Hinc veritas à Plinio vini filia merito vocatur: emergit, natus in vino, & dissimulationis improbitate depreffa. Vim aliquam inesse mere veritatem quæ attendentibus & studio querentibus aridet interdum perpicillam interdum, ut eruat, aliqua vis adhibenda est. Quenam autem erit illa vis? vinum veritati detegenda lene tormentum. *Omnes bene de vino Plinius, inquit Plato.* Id in more postumum fuit apud Persas, ut non tam tormentis, proximam quæ negaverit: Tripus Baccho & Apollini sacra veritatis symbolum. Lingua mero errans vera refert. Apud Ligures temerum Baccho erectum fuit, in cuius penetrabilibus oracula consulebant, quicunque ritè litantur. Vinum? *Omnes Graeci vocant: $\omega\iota\upsilon\varsigma$?* vinum à vi sua veritatem quæ praeber racemorum fucus, *Spontanè* coadione potus & efficit. Maslum nullius veritatis est, sed servandum. Optandum libivum, sed periosum: tortivum, & circuncidaneum laudabile, concoctâ acerbitate maturum. Si vini nitorem in colore regeres, nullum potus genus blandius oculos sui bibit. Formoso tamen vini coloris ne nimium credideris, lactator dolosus est, cerebrum caput, hospitiumque fallit incautum.

NEGAT quis le bibisse, merum intus latere nequit, vel prodit foras; quâcumque tegas arte, accusant gestus, scintillantes indicant oculi, testatur facies rubicunda, gressus aut nimis compositus, aut vacillans, declatât sermo aut concisus; aut effluens, & solus oris haultus probat. Inolevit apud Romanos usus, ut cognati affinesque mulieribus obvis oculum ferrent, an vinum illis bibisset, spiritu exploraturi. Statim atque venas subit Lyaeus, spes jubet esse ratas, abunt fugaces curæ, letuque canit potator. Vinum in melius quemlibet immutat, ut non eundem hominem esse putaveris. Vino fuit lepidi ex tristibus, ex lapidis ingenio, ex ignavis fortis, ex fordibus & avaris liberalis, ex indifferis, discreti. Focundi calices quem non fecere disertum? Si sensus animo ex aliis pervadat vinum, caput irretiat, pedes tæter, linguam vinciat, tum sua nascitur ebrio Philologia, & Copernicani systematis probatio & experientia. Ex ipsa etiam plena ebrietate veritas elicitur. Frustra, Philoſophi, frustra turbines consuetudini, motuque naturæ varios repetitis ex circulo & vorticum aëtiarum similitudine; in ebrios advertite, iuvabit novam hanc Academiam ingredi. Primum unquamque res oculis obiecta geminatur, tum ex columna quadam nubigena ab angulo in mentem affurgente tibi videris egredi; tum omnia in gyrum verſari, terræ circumagi, & in seſe sua per vestigia revolvit; tum plurius vortices circum, hoc profundo obruitur. Vinum amabili gratitudine omnium medela, necentibus illud Hæmorrhagiam, quod malorum quoruncumque oblivione inducit, *omnes bene de vino Plinius, inquit Plato.* Silenti frontem, ne pingite. Excitant potorem licet ab intere. Tument oculi, dolenti & gravato capiti manus admoveo, postus hesterni reliquias rufat, & nausæ, ægro similis. Non procul remedium, sed ad poala, priori temulentia novam ardit, crapulam crapula disculſatur. Quæ loquacitas, & animi impotentia; quæ ad ineptias *Caſtellia*; quæquam infania alacritas; Solus Zeno Athenis inter poala fletu notat. Mentri & dissimulare vinum necesse: quæcumque in vitiis peccandi altissime sunt reconcita, quæcumque in mente arditis, in aperitur profert. Arcanum tibi creditum est, aliq' re fugissimâ deliquisti, interest facinoris auctorum nosse, omnem cognitorum antevitis iudicium, tormenta & promissa negligis, ducens ad poala, mere inaleſcis, sensim varia familiarî colloquio proponuntur. Caveto, quicquid es, ab alto illo & vasto homine, qui tibi comptor propinat, ebrium le fangit, balbutit, labat, calices frangit, postit majores, infanite le hilarem insaniam, & per jocum ferre simulat. Tu tecum ipse letaris sincerus; captus est, inquis, habet: tu gaudio delibutus te totum temerè tradis, plenis & majoribus respondes cyathis, iam ipse caperis, callidus ille simulator magis rogas: reses ad inter in angulo & poala citram ipse plenus hac illac perſeus. Aſum est, perillit, proditor arcanum: multiplici propositor varietate implicitus opinatè prodigus effusit, quidquid in bacca venit, quod in postero nonceat: poala faciunt te reum. Quid non ebrietas designat, opera recludit; quod in corde sobrii, id in ore ebrii. Multa est in computationibus verborum licentia, quorum postea pernitit, nisi eos naucis fueris poala fodes, qui aut menſille noluit, aut taceat dicent. *omnes bene de vino Plinius, inquit Plato.*

EADEM quis in omnibus genio indulgentibus prima vini actio, hilaritas, cantus, risus: eadem immoderatè sumpti tertio, sopor, stupor, hebetudo; sed quàm diversus & discrepans inter utramque effectus. Unum & idem vinum est, idem Deus conviviis præfedit: et vinum dubius est anſans, & anceps Protheus. Vinum potatis naturam, & peculiare cuiusque mores induit. Hinc multiplex pro diversis bibentis dispositione affectus. Id docet experientia non solida raris magistra. Affectus & animi vitia occultari & abdi capi, à vino abſtinent, monebat Pittacus Perlandrum. Antiquis Vascibus olim mos ille fuit non spernendus, ut, quem filio destinarent generum, eum cum poala, tanquam ad Lydium lapidem explorarent. Siquidem ut aqua pura & illius interioris corporis formaam, & pavos omnes exhibet, ita & vinum habitus motuque animi exprimit: in abentes amant inque, risuque soluto fere & præconcepit fatiatur: quæ terminis hilaritatis prætergræta impatiens variis patientes variâ exagitat dementiâ. Natura proceas profuso & immo dico gaudio fœris fribus fribus præfentes concivis læscere: concensum fit, vitetur echnathio, inquit Tullius. Alii infansorum mores clamore, ita, verberibus, motu præ se ferunt: rixarum avidus rixas, superbus fastum, quicquid fas agit in comedia parat. Alii melancholicorum intar contritatur, lacrymas effundunt, de religione muto, de morte non domum, nec natos, nec placentem usum ferentes agnoscunt. In eodem tenet actus Democritus, Heraclitus, Ilior, Battus, mimæ, balatrones, ambubiarum collegia. Quæ virgo nymphas deſcit amore Bacchi, dat tibi certum brevi perire virginis iudicium; & quæ etatis forem gratum utramque vius, oculi ducens impulſoreque libidinis ad omnem læciviam viri evolant: adeo præcepti est & lubricus à Libero Patre ad cognatum & inconcensum venerem gradus. Tu sit affectus vini, quot internæ constitutionis modi, quot varia hominum facies. Naturam uniuscuiusque effectum adeo diffidentiam causa diversâ est in omnibus sanguinis dispositio, partium organorum conformatio, omniumque positus & confociatio singularis, diversisque ab his in illas motus: in femine motum corporeorum est semen, & vis genitalis. Hinc ad id aut illud nativa proclivitas studio & ratione moderanda. Alium mater sepe gignit, alium doctrinis format & conſecrado.

VINI exhalationes vitalem hominum atque animale spiritum emulatur, aut tortè sunt totidem spiritus jam in vino facti, quos haurire dulce est, qui nostris serie continuatè confociati propter eam, quæ generosi possent, agitationem & soliditatem, sensus omnes acunt, canalulorum quemdam choros; creſcit ubique vigor, blando calore corpus integrum perfunditur, angustæ pulsat, celeribus vala moventur, velociores sunt accensus sanguinis & recessus, sunt uberores sanguinis & vitei vaporis secreciones. Tenduntur & replentur fibre cerebri: spiritibus in medio cerebro memoria, quæ sibi communi fuerant, rerum *omnes bene de vino Plinius, inquit Plato.* quæ accipit, fide repræſentant. Oblivione malorum præteritorum atque impendentium, & opinione boni præſentis, animus vini dulcedine captus movetur placidè, aut constanter. Hinc risus, & gaudia, hinc cantus Baccho sacri. Et eam eorum concentus amabilis, hinc chorus. Si eadem prima vini effectus, eandem mentis & voluntatis vi omnes convivæ sentiunt. Hinc quæ nihil est, quod arguas, mali; hinc utque mentis & corporis sanitas eluceat; hinc utque amica quarantæ partis utriusque, veluti iuncturam ad bigas partium, quod nec hypochondria graves, nec in ipsis angat faucibus. Precipuum in mensis condimentum accumbant facies, quibusque riges distindatque amicitiam, non tam ventrem, quàm animo conviva. Leporibus Atticis æperguntur vitæ, non nostræ, nec familiarium celestas concitantes. Ad hac Bacchi perſigilla sacramentum dexterarum fidem suam obligant convivæ, nec quis exeat, & signa deserat, donec eis aut vinum deficiat, aut ipsi vinum. In hoc Dionysio agone certâ bibendi lege contenditur. Palmam referunt, qui le præbent meri capacissimos, hoc solo rictus, quod solis vincantur dolis.

FACILIS est ex vino hilaritas, *omnes bene de vino Plinius, inquit Plato.* sed facilior ab hilaritate ad temulentiam lapsus. Immane quantum incitantur vino, quod & ipsum totum est in fervore positum: illius zelus humores promovet aucto, quo cietur, motu. Sanguis ebulliens vires fide datam illaturas, quisque concedit oculata, & expromit; spiritus trius iter non oblitit celeribus ad linguam convolant, voces linguæ proferunt in jugulum non redituras. Efflunt arcanum: placet narratio, non rerum fastigia sequitur; initium falli, progressus, finis, consecutio æquidè distribuitur: non fecus atque torrens jampidem retentus obicibus remotis, quæ data porta, rit. Hæc arte Flavius Josephus nullis compeſcebat, in fibris hædens fedâ indolens frumponit, eumque motum eis imprimunt, ad quem quicquid propendebat, si solâ natura inferiori dote regeretur. Effinuntur ejusmodi spiritum Sed non fat Baccho datum. Adeo detrium, & vini vi exsecutum palatum, ut jam exquiratissima vina & generosissima nulla trillatione commoveant. Vinum ferreum ordo, ignoscit, Mercuri, linguarum potens, excitat convivæ tibi libant, & facient linguæ Res obſectæ interim genivæ convivis. Nefandam! relucantes poculis igneis excitant. Dux femina facti. Quot infania dicitur! cum jam nullus in fibram cerebri meo eodem modo dirigitur, non eadem est radiorum conjugatio & disortuque. Vasa omnia, & solidarium partium fibra nitens onerantur pressione coacti spiritus in seſe invicem reselctur, vortices agunt in retinâ, vel in thalamis optici. Hinc vertigo, hinc ad motum impotentia; hinc eodem ferè indole partibus crassiores, quæ vicissim superiores sunt, & quæ in vasculis obſtructiones quadam pariunt. Internâ hæc incidunt. Cùm plena ebrietatis pars ciciter merita defesebit, tradunt ebrios, quorum manus aut pedes in frigidam immerguntur, facto ad medium cerebri tractum, cui mens non sopita insidet, vivido spiritu recurlu, verum respondere solitos ad ea, quæ à carolis petuntur. Sic etiam in radicem consperſa: fructum quidem accubant, arborem autem perimit. Merum nî porrigas Baccho devotis, hæc mens illi inertes, & ad omnem animi & corporis motum impotentem. Ad aliquod agendum, quod diuturnam meditationem requirit, animo appellere nequeunt, nisi priùs iterato vini haustu lege referent, Namque cùm tuberi & glandula ad certum quemdam modum distatæ fuerint, eandem fere liquorum multitudinem opus est, ut in ea tensione possent. Ad aliquod agendum, quod diuturnam meditationem requirit, animo appellere nequeunt, nisi priùs iterato cerebrum quæ maceratum & exhaustum est, atque obſectæ ingenti aucto; quator aut quinq' vini pocula haurias velim impavidus, jam rediere species, reditque veritas. Novi mariti, quibus non sapienter vires in angustiori prelore, cavete à pernicioso medicaminibus, quæ bonum præfens, sed damnum inquis futurum inferunt; bibite, nec verecundî Bacchi munera transgrediat, vina dabunt animo ad prælia. Vinum in alimento medicamentum est, in medicamento alimentum. Vinum cedunt oris pallor, vicium & animi demissio, thoras angustibus, anxietas, metus, & horror. O Medici sine gravis! ô vetum pharmacum! vinum si tollas, *omnes bene de vino Plinius, inquit Plato.* Perire omnes hominum delicia, extincti jacet & sine luce dies, veritasque refugit videri. Jam non è puteo, sed è dolio veritas emittit. Quæ hæc vera defunt, inter bibendum quærentibus exponantur. *omnes bene de vino Plinius, inquit Plato.*

Ergo in vino veritas.

Ætas Theses proponetas PETRUS ANGO, Cadomus, Doctor Medicus, die Veneris 12. Aprilis, A. R. S. H. M. DCCIX. à prima hora usque ad vesperam.

CADOMI, Apud ANTONIUM CAVELER, Regis & Academiæ Typographum.

F.P.L. Officij Candidatum hæc ce sapit legalia. *omnes bene de vino Plinius, inquit Plato.*